

LÄNSIMETRON LIITYNTÄLINJASTO

91/07.71.710/2013

Hallitus § 9

Esittelijä
Valmistelija
Kuukankorpi,

Toimitusjohtaja Suvi Rihniemi
Osaston johtaja Tero Anttila, p. 4766 4330, ryhmäpäällikkö Arttu
p. 4766 4350, joukkoliikennesuunnittelija Jonne Virtanen, p. 040 161 2173

Tausta ja tavoitteet

Länsimetron liityntälinjastosuunnitelmassa 2014 keskeisimpänä tarkoituksena on ollut suunnitella bussilinjasto Etelä-Espooseen ja Helsingin Lauttasaaren tilanteessa, jossa Länsimetro päättyy Matinkylään. Tämän työn suunnitelmatilanteessa kaikkien Matinkylään päättyvän metron asemien ja liityntäterminaalien oletetaan olevan käytössä.

Linjastosuunnitelmassa bussiliikenne on suunniteltu uudelleen tilanteeseen, jossa yhä useampi Espoon sisäinen sekä Espoon ja Helsingin välinen matka tehdään raiteilla. Etelä-Espoon ja Lauttasaaren lisäksi työssä on käsitelty Helsingin Veräjälakson, Pakilan ja Maunulan linjastoa, koska alueen linjoihin tulee muutoksia Lauttasaarta nykyistä palvelevien linjojen muutosten myötä, sekä Lehtisaaren ja Kuusisaaren alueita, joiden joukkoliikenteen palvelu hoidetaan nykyisin Helsingin ja Espoon välisillä seutulinjoihin. Koska bussilinjasto on laaja kokonaisuus, muutokset heijastuvat myös Espoossa ja Kauniaisissa rantaradan vaikutuspiiriin bussilinjoihin.

Linjastosuunnitelma on laadittu tilanteeseen, jossa länsimetroa liikennöidään Matinkylään saakka ja kaikki siihen liittyvät väylät ja terminaalit ovat valmistuneet. Ennen näiden rakennustöiden valmistumista linjastoon joudutaan suunnittelemaan paikallisia väliaikaisratkaisuita, joilla liikennöinti aloitetaan länsimetron liikenteen alkaessa. Näitä väliaikaisratkaisuja ei ole esitetty tässä suunnitelmassa.

HSL:n hallitus päätti pyytää jäsenkuntien lausuntoja Länsimetron liityntälinjaston luonnoksesta 2015 HSL:n talous- ja toimintasuunnitelmaehdotuksen 2015-2017 lausuntopyynnön yhteydessä (HSL:n hallituksen päätös 15.4.2014, §70). Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa antoivat lausunnon luonnoksesta. Kirkkonummi ja Sipoo ilmoittivat, ettei heillä ole suunnitelmaan lausuttavaa. Kerava ei antanut lausuntoa luonnoksesta.

Helsinki

Helsingin kaupunki lausui Länsimetron liityntälinjastosuunnitelman muodostavan hyvän lähtökohdan seuraavan vaiheen tarkempaa suunnittelua varten. Suunnitelmassa on kuitenkin kehitettävää Lauttasaaren ja Maunulan osalta.

Lauttasaaren osalta lausunnossa todettiin, että suunnitelmaa tulee vielä kehittää. Ongelmina nähtiin mm. Vattuniemen linjojen keskittäminen Melkonkadulle, linjojen 20, 21 ja 21B reittien kulkeminen Gyldenintiellä molemmissa suunnissa, linjojen 21 ja 21B reitin eroavuus Ruoholahdessa, bussiliikenne Heikkilänaukiolla ja yleisesti Lauttasaaren palvelutaso.

Maunulan osalta lausunnossa kritisoitiin linjan 51 sunnuntailiikenteen aloittamista sekä pyydettiin selvittämään mahdollisuudet säilyttää edelleen suorat yhteydet Rautatientorille.

HSL on yhteistyössä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa laatinut muutoksia Lauttasaaressa.

Lauttasaaren palvelutasoa parannetaan luonnoksen perusvaihtoehtoon nähden jatkamalla Katajajarjun linja 20 Ruoholahteen ja vastaavasti lyhentämällä toinen Vattuniemen linjoista (21B) Lauttasaaren metroasemalle. Vattuniemestä on vaihdoton yhteys Ruoholahteen ja edelleen Erottajalle linjalla 21. Näin sekä Katajajarjusta että Vattuniemestä on vaihdoton yhteys Ruoholahteen ja Lauttasaarentien itäosista säilyy vaihdoton yhteys Lauttasaaren yhteiskoululle. Jotta linjat 20 ja 21 saadaan tahdistettua Lauttasaarentiellä, tihennetään linjojen 21 ja 21B vuoroväliä ja harvennetaan linjan 20 vuoroväli ruuhka-aikoina 12 minuuttiin. Lauttasaaren tarjonta paranee luonnokseen verrattuna hieman Vattuniemen osalta kaikkina vuorokauden aikoina, mutta heikkenee hieman Katajajarjun linjan osalta ruuhka-aikaan. Katajajarjun linja tarjoaa kuitenkin muutoksen myötä paremmat yhteydet Ruoholahden suuntaan. Lauttasaaren palvelutason parantaminen vähentää tällä suunnitelmalla bussiliikenteestä saatavia säästöjä vuositasolla noin 360 000 euroa.

Vattuniemessä linjat siirretään pois Melkonkadulta Vattuniemenkadulle. Linjat kulkevat edelleen Heikkilänaukion läpi. Linjat 20, 21 ja 21B on linjattu edelleen Gyldenintien kautta, johtuen mm. Gyldenintien hyvistä vaihto-olosuhteista sekä mahdollisesta Lauttasaaren kauppakeskuksen metrolinjan aloitusta myöhäisemmästä valmistumisajankohdasta johtuen, joka voi aiheuttaa käyttökatkoksia Lauttasaarentien kautta kulkevasta vaihtoyhteydestä bussien ja metron välillä.

Ruoholahdessa kääntöpaikalle on löydetty uusi paikka Ruoholahdenrannan varresta, jolloin Lauttasaaresta Ruoholahteen ja Erottajalle kulkevilla linjoilla ei ole eroavia reittiosuuksia Ruoholahdessa. Kääntöpaikan yhteydessä on myös vaihtomahdollisuus raitiolinja 9:lle. Myöhemmässä vaiheessa Ruoholahteen päättyvä linja voidaan jatkaa Jätkäsaareen, jolloin se tarjoaa liityntäyhteydet satamasta Ruoholahden metroasemalle ennen raitiolinjan 8 jatkamista, joka tapahtuu tämän hetken arvion perusteella vasta vuonna 2023.

Maunulan osalta esitetään linjan 51 sunnuntailiikenteen aloittamisesta luopumista, joka lisää tällä suunnitelmalla saatavia säästöjä noin 300 000 euroa vuositasolla. Sunnuntaisin vanhan Maunulan palvelu perustuisi linjan 66 liikennöintiin vanhan Maunulan kautta sunnuntaisin tunnuksella 66K. Muilta osin suunnitelmaan ei ole tehty muutoksia Maunulan osalta. Mikäli

linjaa 51 jatkettaisiin Rautatientorille, jouduttaisiin sieltä tilanpuutteen vuoksi vastaavasti siirtämään joku toinen linja päättymään Hakaniemeen. Metsäpurontieltä on edelleen vaihdoton yhteys Elielinaukiolle linjalla 63. Linjalta 51 voi vaihtaa Käpylän asemalla lähijuniin tai Mäkelänkadulla Rautatientorille meneviin busseihin.

Espoo

Espoon kaupunki lausui Länsimetron liityntälinjastosuunnitelman olevan vuonna 2012 valmistuneen Espoon liityntästrategian mukainen sekä että se palvelee Espoon palveluverkon kehittämiseksi asetettuja strategisia tavoitteita.

Espoon kaupunki lausui, että suunnitelmassa tulee huolehtia Juhanilan alueelle kysyntää vastaava yhteys Tapiolan alueelle. Suunnitelmaan on lisätty linja 115, joka tarjoaa Juhanilan alueelle yhteyden Tapiolaan. Viikonloppuisin linjaa 115 ajetaan A-reitillä, jolloin linjan reittiä jatketaan Tapiolasta Lauttasaareen. Tällöin linja palvelee myös Hanasaaren kulttuurikeskusta viikonloppuisin, kun linja 555 ei kulje. Linjan 115 perustaminen vähentää tällä suunnitelmalla bussiliikenteestä saatavia säästöjä vuositasolla noin 360 000 euroa verrattuna lausunnolla olleeseen suunnitelmaan.

Espoon kaupunki toteaa lausunnossaan, että Niittykummun metroaseman ympäristössä tehdään metrolikenteen alkaessa syksyllä 2016 kadunrakennustöitä, jotka tulevat haittaamaan joukkoliikennettä alueella. Linjan 118/B reititys tulisikin vaiheistaa siten, että aluksi voidaan liikennöidä Niittykummun sijasta Urheilupuiston metroaseman kautta. HSL ottaa asian huomioon, kun liikenne aloitetaan, ja liikenteen aloittaminen Urheilupuiston kautta esitetään tarvittaessa liikennöintisuunnitelmassa. Liityntälinjastosuunnitelma esitetään lopputilanteeseen, jossa rakennustyöt ovat valmistuneet, joten itse suunnitelmaan ei ole tarpeen tehdä muutosta.

Espoon kaupunki esittää lausunnossaan, että linjan 548 päätepysäkki tulisi siirtää Lähderannasta Jupperiin ja, että linjat 247 ja 248 voidaan päättää Lähderantaan. Muutoksella tarjottaisiin yhteydet Jupperista Viherlaaksoon, jossa sijaitsevat Jupperin alueen terveyskeskus ja koulut. Liityntälinjastosuunnitelmaa on muutettu niin, että linjan 548 päätepysäkki siirtyy Jupperiin. Linjojen 247 ja 248 osalta päätepysäkkinä voidaan hyödyntää Lähderantaa. Muutos lisää kustannuksia merkittävästi (vuositasolla noin 560 000 euroa verrattuna lausunnolla olleeseen suunnitelmaan) johtuen linjan 548 tiheästä vuorovälistä eikä linjojen 247 ja 248 lyhentämisellä saada vastaavia säästöjä johtuen mm. linjojen 247 ja 248 harvemmasta vuorovälistä ja siitä että nämä linjat ovat pitkiä.

Espoon konsernijaosto on kehottanut HSL:ää selvittämään, miten linjoja 160 ja 161 voitaisiin nopeuttaa, koska suunnitelmassa on esitetty, että niiden reitti kulkee Matinkylään Merituulentien, Kalastajantien ja Suomenlahdentien kautta. Linja 160 palvelee Latokaskea ja linja 161 Tillinmäkeä sekä Eestinlaaksoa. Näiden linjojen kysyntä jää vähäisemmäksi kuin suurilla asuinalueilla palvelevien linjojen, jolloin niiden keräilyalue voi olla hieman laajempi. Merituulentien ja Kalastajantien varren lisäksi linjat palvelevat mm. Friisilän eteläosaa, jonka palvelu muuten

perustuisi vain harvaan kulkevaan linjaan 133. Merituulentien kierto voi olla ajallisesti hieman pidempi Matinkylään mentäessä, mutta Matinkylästä lähdettäessä reitti on nopea, koska bussit eivät joudu kulkemaan ruuhkaisen Piispansillan kautta.

Espoon kaupunki kehottaa HSL:ää varautumaan suoran yhteyden perustamiseen Finnoosta Espoonlahteen, mikäli eteläisen Finnoon asutus toteutuu ennen Kivenlahden metron käyttöönottoa. Asia otetaan huomioon myöhemmässä suunnittelussa.

Lisäksi Espoon kaupunki kehottaa HSL:ää varautumaan mahdollisiin poikkeustilanteisiin, jotka voivat johtua rakennustöistä. Espoon kaupunki kehottaa HSL:ää varautumaan reitti-, aikataulu- ja kapasiteettiongelmiin, jotka voivat johtua mm. matkustuskäyttäytymisen muutoksista sekä huolehtimaan matkustajien tiedotuksesta muutoksen alla.

Kauniainen

Kauniaisten kaupunki pitää Länsimetron liityntälinjastosuunnitelman tavoitteita luonnollisina ja oikeina. Kauniaisten kaupunki kuitenkin muistuttaa, että joukkoliikenteen tulee palvella matkustajia riittävän läheltä ja, että bussien hyvä saavutettavuus on tärkeämpää kuin tiheät vuorovälit. Täten Kauniaisten kaupunki edellyttääkin, että suunnitelman linjan 251 tulisi noudattaa nykyisen linjan 51 reittiä Kaunialassa. Lisäksi Kauniaisten kaupunki edellyttää, että HSL suunnittelee Kauniaisten keskustassa tapahtuvan ajantasauksen siten, että aikaa tasaa vain yksi bussi kerrallaan pysäkin ahtauden takia.

Liityntälinjastosuunnitelman luonnoksessa ns. ”Kaunialan kierros” on poistettu linjalta 251, joka muutoin noudattaa pitkälti nykyisen linjan 51 reittiä. Suurimpana syynä tähän on kyseisen yhteyden vähäinen käyttö. Merkittävimmät nousijamäärät Kaunialan kierroksella ovat Kauniaisten lukion ja Kaunialan pysäkeiltä. Näiltä pysäkeiltä on lyhyt matka Asematien pysäkeille. Kaunialan kierrosta ajetaan tällä hetkellä vain yhteen suuntaan, koska pysäkkejä on vain toisella puolella tietä. Joukkoliikenteen selkeyden kannalta tämä järjestely on huono. Koska matkustus kierroksen varrella on vähäistä, hidastaa kierros kaikkien Kauniaisten läpi matkustavien matkaa eikä täten tarjoa houkuttelevaa joukkoliikenteen yhteyttä. Tarvittaessa Kauniaisten palvelulinjalle voidaan myöhemmin lisätä vuoroja, jolloin se palvelee Kaunialan matkustustarpeita nykyistä paremmin.

Täsmällinen joukkoliikenne edellyttää ajantasauspysäkkejä reitin varrella. Kauniaisten keskusta on hyvä paikka ajantasaukselle johtuen vaihtoyhteydestä junaliikenteen kanssa. Lisäksi Kauniaisten keskustassa risteävät useat bussilinjat, jolloin matkustajien on helppo vaihtaa linjalta toiselle. Kauniaisten keskustassa on lisäksi kaupallisia palveluita, jolloin liikennevälineestä toiseen vaihtavat matkustajat voivat hoitaa päivittäiset ostokset vaihdon yhteydessä. Tämä on omiaan parantamaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta. HSL toivookin, että Kauniaisten kaupunki pyrkii parantamaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä Kauniaisten keskustassa ja luomaan puitteet useamman bussin samanaikaiselle ajantasaukselle.

Vantaa

Vantaan kaupunki on lausunut suunnitelman linjasta 555 (Martinlaakso–Lauttasaari). Vantaan kaupunki pitää viikonloppuliikenteen lakkauttamista huonona asiana sekä kritisoi linjan jatkamista Lauttasaareen, koska se lisää ajoaikaa ja sitä kautta kustannuksia. Vantaan kaupunki myös ihmettelee suunnitelman ristiriitaisuutta TTS 2015 – 2017 raporttiin, jossa linjan 555 vuoroväliä tihennetään 8-10 minuuttiin ruuhka-aikana.

HSL ei ole Länsimetron liityntälinjastosuunnitelmassa ottanut kantaa nykyiseen linjaan 510B ja Länsimetron myötä viikonloppuliikenne jatkuu nykyiseen tapaan uudella linjanumerolla 555B eikä sitä siis suunnitella lopetettavaksi. Vantaan lausunto perustuu tältä osin väärinymmärrykseen.

Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma on laadittu talvikauden 2014 suoritteisiin verrattuna, jolloin linjalla 510 (jatkossa 555) on noin 12 minuutin vuoroväli ruuhkassa. Kun talvikaudella 2015 – 2016 linjan 510 (jatkossa 555) vuoroväliä tihennetään, säilyy vuoroväli sen mukaisena myös metron käyttöönoton myötä.

Linjan 555 jatko Lauttasaareen ei ole ajoajan kannalta merkittävästi pidempi kuin reitti Tapiolaan. Jatkamalla reitti Lauttasaareen saadaan samalla tarjottua joukkoliikennepalvelu Hanasaaren kulttuurikeskukselle. Tapiolan tulevaan bussiterminaaliin ei ole mahdollisuutta päättää linjoja, jotka saapuvat terminaaliin idästä Tapiolantien suunnalta. Tämä tarkoittaisi, että Tapiolan terminaaliin päättyvä linja joutuisi ajamaan reittiä Karhusaarentie–Länsiväylä–Tapiolantie–Westendintie–Westendinkatu–Etelätuulentie–Merituulentie. Nykyistä Tapionaukion bussiterminaalia ei ole tarkoituksenmukaista ylläpitää enää siinä vaiheessa, kun Tapiolan uusi bussiterminaali valmistuu. Lisäksi Tapiolasta on yhteydet Leppävaaran suuntaan kolmella eri linjalla ja hyvät yhteydet sekä Otaniemeen että Keilaniemeen metrolla, joten Tapiolassa linjalle 555 ei ole palvelutason puolesta tarvetta.

Ehdotus (SR)

Hallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma 2014:n ohjeellisena noudatettavaksi Länsimetron liikenteen alusta lähtien.

Käsittely

Osaston johtaja Tero Anttila selosti asiaa.

Esittelijä täydensi esitystään siten, että sivulla 34 kolmannen kappaleen viimeistä lausetta täydennetään kuulumaan: "Linjan 115 perustaminen vähentää tällä suunnitelmalla bussiliikenteestä saatavia säästöjä vuositasolla noin 360 000 euroa verrattuna lausunnolla olleeseen suunnitelmaan." ja sivun 34 toiseksi viimeisessä kappaleessa olevaa lausetta täydennetään kuulumaan: "Muutos lisää kustannuksia merkittävästi (vuositasolla noin 560 000 euroa verrattuna lausunnolla olleeseen suunnitelmaan)."

Pöytäkirjaan kirjataan muutokset esittelijän esitysten mukaisesti.

Kunnanjohtajat Tarmo Aarnio ja Mikael Grannas poistuivat kokouksesta

tämän asian käsittelyn aikana.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen.

Liitteet

Liite 1 Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma 2014, raportti
Liite 2 Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma 2014, raportin liite 1
Nämä liitteet ovat luettavissa
<http://hsl01.hosting.documenta.fi/kokous/TELIMET.HTM>)

Liite 3 Helsingin kaupungin lausunto
Liite 4 Espoon kaupungin lausunto
Liite 5 Kauniaisten kaupungin lausunto
Liite 6 Vantaan kaupungin lausunto